

Bruxelles, den 24.6.2013
COM(2013) 442 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

om gennemførelsen af råstofinitiativet

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

om gennemførelsen af råstofinitiativet

1. BAGGRUND

I sin meddelelse af 4. november 2008, "Råstofinitiativet – opfyldelse af vores kritiske behov for vækst og arbejdspladser i Europa" (KOM(2008) 699 endelig), og sin meddelelse af 2. februar 2011, "Imødegåelse af udfordringerne på råvaremarkederne og med hensyn til råstoffer" (KOM(2011) 25 endelig, i det følgende benævnt "meddelelse fra 2011"), anerkendte Kommissionen, at det at sikre pålidelig adgang uden forvridninger til råstoffer er en vigtig faktor for EU's konkurrenceevne. Meddelelserne henholdsvis lancerede og styrkede råstofinitiativet, en integreret strategi for at løse de forskellige problemer med adgang til de råstoffer, der hverken er energi eller landbrugsvarer. Råstofinitiativet er baseret på tre søjler: 1) sikring af, at der er lige vilkår for adgangen til ressourcer i tredjelande, 2) fremme af en stabil forsyning med råstoffer fra europæiske kilder og 3) fremme af ressourceeffektivitet og af genanvendelse.

Rådet godkendte det styrkede råstofinitiativ i sine konklusioner af 10. marts 2011 om imødegåelse af udfordringerne på råvaremarkederne og med hensyn til råstoffer.

Europa-Parlamentet godkendte også strategien i sin beslutning af 13. september 2011. I sin betænkning om en effektiv råvarestrategi for Europa (2011/2056(INI)) insisterede Parlamentet på, at det regelmæssigt skal underrettes om udviklingen af råstoffer uden for energisektoren inden for rammerne af råstofinitiativet og om opfyldelsen af dennes mål via en årlig statusrapport, også med fokus på sammenhæng med hensyn til handel, udvikling og miljøpolitik og sociale konsekvenser, samt data om råstoffer af kritisk betydning.

Kommissionen vedtog sin fælles holdning til denne beslutning den 7. december 2011.

I tråd med ovenstående er formålet med denne rapport at gøre rede for den nuværende status for gennemførelsen af råstofinitiativet og give et overblik over igangværende initiativer og samtidig understrege, at EU og tredjelande, som er rige på råstoffer, har en fælles interesse i at indgå i et partnerskab.

2. RÅSTOFFER AF KRITISK BETYDNING

I juni 2010 offentliggjorde Kommissionen en ekspertrapport, som fastlagde en metode til identificering af råstoffer af kritisk betydning for EU. Vurderingen var baseret på en kvantitativ metode baseret på kriterierne økonomisk betydning, forsyningsrisiko og landets miljørisiko. Forsyningsrisikoen omfattede komponenter som politisk og økonomisk stabilitet, grad af koncentration af produktionen, mulighed for substitution og genanvendelsesprocent. 41 råstoffer blev vurderet på grundlag af denne metode. Rapporten indeholdt en liste med 14 råstoffer af kritisk betydning: antimon, beryllium, kobolt, fluorspat, gallium, germanium, grafit, indium, magnesium, niobium, platinmetaller, sjældne jordarter, tantal og wolfram.

Listen over råstoffer af kritisk betydning har vist sig at være et godt redskab til at skabe opmærksomhed blandt politiske beslutningstagere, fremme samordning af

ationale politikker vedrørende mineralforsyning og råstoffer af kritisk betydning, få ophævet handelsforvridende foranstaltninger vedrørende kritiske råstoffer, analysere markedernes funktion, fremme forskning (efterforskning, substitution, genvinding) samt fremme adgang til forekomster i EU, løse problemer med ulovlig eksport af udtjente produkter, der indeholder råstoffer af kritisk betydning, og træffe foranstaltninger vedrørende specifikke råstoffer.

I sin meddelelse fra 2011 vedtog Kommissionen formelt denne liste og bebudede, at den ville undersøge spørgsmålene angående råstoffer af kritisk betydning for at fastlægge, hvilke foranstaltninger der skal prioriteres højest, og gennemgå dette med medlemsstaterne og de interesserede parter og regelmæssigt ajourføre listen over råstoffer af kritisk betydning mindst hvert tredje år.

Kommissionens tjenestegrene har bestilt en undersøgelse med henblik på at revidere listen over råstoffer af kritisk betydning senest i første halvdel af 2014, idet der tages højde for input og anbefalinger fra den offentlige høring og Parlamentets betænkning. Undersøgelsen har til formål at indsamle de data om førnævnte råstoffer, der er nødvendige for at beregne deres kritiske betydning, indsamle data og analysere forsyningskæden (interaktion og risici) og identificere potentielle flaskehalse med særlig fokus på den specifikke situation for biprodukter, udarbejde scenarier for udbud og efterspørgsel, undersøge muligheden for at forbedre den velfungerende metode uden at "ændre" den og indsamle data herom, undersøge anvendelsen af metoden på træ og naturgummi og beregne og fastlægge listen over råstoffer af kritisk betydning samt formulere henstillinger.

Følgende råstoffer skal undersøges i forbindelse med revisionen: den nuværende liste over 14 råstoffer af kritisk betydning, udvalgte "råstoffer af nærmest kritisk betydning", f.eks. rhenium og tellur, som blev identificeret i første omgang, udvalgte yderligere råstoffer, f.eks. hafnium, selen og tin (jf. nye kilder, f.eks. FFC-rapporten fra 2011¹ om "Critical Metals in strategic energy technologies" – metaller af kritisk betydning i strategiske energiteknologier) og træ og naturgummi, som blev føjet til råstofinitiativets anvendelsesområde med Kommissionens meddelelse fra 2011.

Processen vil blive fulgt af en ad hoc-styregruppe om råstoffer af kritisk betydning, som blev nedsat i 2010 med henblik på den første vurdering af råstoffer af kritisk betydning, med deltagelse af medlemmer af Kommissionens arbejdsgruppe for råstofforsyning.

Kommissionen agter at forelægge en rapport for Parlamentet og Rådet om revisionen af listen over råstoffer af kritisk betydning inden udgangen af 2013.

3. OPLAGRING

I meddelelsen fra 2011 meddelte Kommissionen, at den var "parat til sammen med medlemsstaterne og industrien at undersøge, om det eventuelt kan lade sig gøre at indføre et program for oplagring af råstoffer, og om dette vil tilføre en værdi".

For at undersøge muligheden for oplagring bestilte Kommissionens tjenestegrene en undersøgelse med henblik på en foreløbig vurdering ved hjælp af en analyse af forskellige politikker og praksisser for oplagring, herunder EU's oplagringsprogram

¹ "Critical Metals in Strategic Energy Technologies: Assessing Rare Metals as Supply-Chain Bottlenecks in Low-Carbon Energy Technologies", R. L. Moss, E. Tzimas, H. Kara, P. Willis og J. Kooroshy, Europa-Kommissionen, Det Fælles Forskningscenter, Institut for Energi og Transport, 2011.

for olie, en undersøgelse af de nuværende oplagringsordninger for råstoffer verden over og en undersøgelse af de potentielle omkostninger og fordele ved et program for oplagring af råstoffer af kritisk betydning. Ifølge den uafhængige undersøgelse er muligheden for at organisere en frivillig oplagringsordning på sektorniveau med offentlig støtte en hensigtsmæssig løsning. Undersøgelsen anerkender også, at oplagring kun kan løse kortsigtede problemer, mens langsigtet mangel på råstoffer kræver strukturelle løsninger med hensyn til forsyning (substitution, genvinding, indenlandsk udvinding). Oplagring som instrument mangler også fleksibilitet, da mængderne ikke kan justeres hurtigt, og da der vil være betydelige udgifter forbundet med gennemførelsen. Derudover ville oplagring kræve indgående kendskab til værdikæderne og de enkelte råstoffers anvendelse og forarbejdningsanlæg (hvis der ikke findes sådanne anlæg, giver det ikke mening at oplagre). De interesserede parter har da også meget forskellige holdninger til oplagring. Resultaterne af undersøgelsen blev drøftet med Kommissionens arbejdsgruppe for råstofforsyning i november 2012, og reaktionerne på muligheden for et oplagringsprogram var negative. Ingen medlemsstater ville støtte en oplagringsordning som politisk løsningsmodel.

Kommissionen vil fortsat overvåge spørgsmålet.

4. ET EUROPÆISK INNOVATIONSPARTNERSKAB OM RÅSTOFFER

Innovation inden for råstoffer kan være en afgørende drivkraft for fremskridt inden for hver af de tre søjler i råstofinitiativet og bør anvendes i hele værdikæden. Som led i Europa 2020-flagskibsinitiativet Innovation i EU lancerer Kommissionen forskellige partnerskaber vedrørende forskellige samfundsrelevante udfordringer. I sin meddelelse fra 2011 meddelte Kommissionen, at den ville foretage en vurdering af, om der bør lanceres et innovationspartnerskab for råstoffer under Europa 2020-flagskibsinitiativet Innovation i EU. Europa-Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 13. september 2011 Kommissionen til at lancere et europæisk innovationspartnerskab (EIP) om råstoffer.

Den 29. februar 2012 vedtog Kommissionen derfor en meddelelse om forslag til et europæisk innovationspartnerskab om råstoffer² (i det følgende benævnt EIP-meddelelsen).

Rådet (konkurrenceevne) godkendte dette forslag i sine konklusioner af 11. oktober 2012 og opfordrede Kommissionen til at lancere et europæisk innovationspartnerskab om råstoffer og udarbejde og færdiggøre den strategiske gennemførelsesplan inden udgangen af 2013.

Det europæiske innovationspartnerskab sigter mod at sikre Europa nok fleksibilitet og alternativer i forsyningen af vigtige råstoffer, idet der tages højde for betydningen af at afbøde den negative miljøpåvirkning af visse råstoffer i hele deres livscyklus. Det europæiske innovationspartnerskab omfatter alle trin i værdikæden, fra efterforskning og udvinding over forarbejdning til genvinding og genanvendelse samt innovation inden for substitution. Et af partnerskabets konkrete mål er at yde støtte til op til 10 innovative pilotprojekter/demonstrationsanlæg inden for de forskellige sektorer i værdikæden. Det europæiske innovationspartnerskab er ikke et

² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Adgang til råstoffer af hensyn til Europas velfærd i fremtiden – forslag til et europæisk innovationspartnerskab om råstoffer" (COM(2012) 82 final).

finansieringsinstrument, men det vil samle de forskellige aktører med det formål at finde hensigtsmæssige tekniske og ikke-tekniske løsninger for at sikre innovation på markedet. Dets mål vil være at sætte Europa i førersædet inden for efterforskning, udvinding, forarbejdning, genanvendelse og substitution senest i 2020. Det europæiske innovationspartnerskab vil samle medlemsstaterne og andre interesserede parter. Kommissionen har planlagt fem arbejdsplaner, som vil omfatte teknologiske, men også ikke-teknologiske arbejdsområder (f.eks. rammevilkår, standardisering, viden og kvalifikationer, offentlige indkøb) og en arbejdsplan om internationalt samarbejde.

Det europæiske innovationspartnerskab bør nå en række konkrete mål inden 2020:

- iværksætte op til 10 innovative pilotinitiativer (f.eks. demonstrationsanlæg) til undersøgelser, udvinding og forarbejdning, indsamling og genvinding
- finde erstatninger for mindst tre anvendelser af råstoffer af kritisk betydning
- etablere et netværk af centre for forskning, uddannelse og erhvervsuddannelse om bæredygtig forvaltning af råstoffer
- anvende europæiske standardiserede instrumenter til undersøgelse af ressourcer og reserver og et geologisk 3D-kort
- sikre et dynamisk modelleringsystem, der forbinder tendenser i udbud og efterspørgsel med reserver og en fuld livscyklusanalyse
- sikre en proaktiv strategi for EU i multilaterale organisationer og bilaterale forbindelser.

For så vidt angår forvaltningsstrukturen, bistår styregruppen på højt plan af sherpagruppen og vil med teknisk assistance fra operationelle grupper påbegynde udviklingen af partnerskabets strategiske gennemførelsesplan. Målet vil være at udvikle den strategiske gennemførelsesplan inden juli 2013, således at gennemførelsen kan påbegyndes så hurtigt som muligt. Den strategiske gennemførelsesplan vil blive fulgt af en meddelelse fra Kommissionen i september 2013, som bl.a. vil forelægge Kommissionens støtte til det europæiske innovationspartnerskab, f.eks. med hensyn til prioriteter inden for finansiering af forskning og innovation samt lovgivningsmæssige og politiske rammer.

5. EN RETFÆRDIG OG STABIL FORSYNING AF RÅSTOFFER FRA DE GLOBALE MARKEDER (SØJLE 1)

5.1. EU's handelsstrategi for råstoffer

I sin meddelelse fra 2011 forpligtede Kommissionen sig til at styrke handelsstrategien for råstoffer i overensstemmelse med målsætningerne om udvikling og god forvaltningspraksis. Kommissionen vil:

- fortsætte med at udvikle bilaterale tematiske dialoger om råstoffer med alle de relevante partnere og styrke den løbende drøftelse i multilaterale fora (herunder G20, UNCTAD, WTO og OECD); foretage yderligere undersøgelser for at få en bedre forståelse af konsekvenserne af eksportrestriktioner for råstofmarkederne og fremme en dialog om deres brug som politisk middel
- i videre omfang lade spørgsmål om råstoffer, såsom eksportrestriktioner og investeringsforhold, indgå i aktuelle og fremtidige EU-handelsdrøftelser i bilaterale og multilaterale sammenhænge

- søge at få oprettet en overvågningsordning for eksportrestriktioner, der er til hinder for stabile forsyninger med råstoffer, og fortsætte med at takle hindringer, der fordrejer råstofmarkederne eller markederne i de efterfølgende omsætningsled, med dialog som den foretrukne løsning, ved brug af konfliktløsning, når det er nødvendigt
- tilskynde til, at der i OECD-aktiviteter inddrages relevante lande, der ikke er medlemmer af OECD, i arbejdet angående råstoffer, og undersøge andre multilaterale discipliner, herunder drøftelse af den bedste praksis
- bruge konkurrencepolitiske midler til at sikre, at forsyningen med råstoffer ikke fordrejes af konkurrencebegrænsende aftaler, fusioner eller ensidige handlinger fra de involverede virksomheders side
- fortsætte med ovennævnte aktioner og yderligere undersøge prioriteterne for råstoffer med hensyn til tredjelande gennem selvstændige foranstaltninger, bilaterale og multilaterale rammer og dialog og fortsætte med at følge en konsekvent EU-handelspolitik med hensyn til disse prioriteter.
- De handelsrelaterede politiske tilsagn vedrørende råstoffer som led i råstofinitiativet er blevet gennemført gennem tilføjelse af bestemmelser i aftaler med henblik på at opnå stabil forsyning af råstoffer på multilateralt og bilateralt plan, herunder i forbindelse med WTO-tiltrædelsesforhandlinger og frihandelsaftaler. Andre vigtige initiativer fokuserede på WTO-håndhævelsesaktiviteter, navnlig i forbindelse med de vellykkede aktiviteter som led i WTO-tvistbilæggelsessagen om eksportrestriktioner mod Kinas foranstaltninger vedrørende råstoffer.
- Der er truffet effektive foranstaltninger, hvilket har ført til bestemmelser i en lang række aftaler. Kommissionen indgik aftale om eller godkendte teksten til handelsbestemmelser om eksportrestriktioner i frihandelsaftaler med Colombia, Peru og Ukraine og i en associeringsaftale med Centralamerika. I disse aftaler lykkedes det EU at opnå et horisontalt forbud mod både eksisterende og kommende eksportafgifter med visse overgangsperioder eller begrænsede undtagelser. Der forhandles bilateralt med en række handelspartnere, herunder Canada, Indien, Malaysia, Mercosur og Singapore. Under visse forhandlinger er der stillet forslag om investeringsbeskyttelse, som er særlig relevante for udvindingsindustrien.

Desuden blev råstoffer behandlet gennem handelsbestemmelser i forhandlingerne om partnerskabs- og samarbejdsaftaler, der blev indgået med Mongoliet i 2010 og indledt med Australien, Kasakhstan og Rusland.

I overensstemmelse med Cotonouaftalens mål om at støtte en større regional integration og desuden modernisere vores økonomiske forbindelser og bruge handel til at sætte skub i den økonomiske vækst, hvilket Kommissionen mindede om i sin nye meddelelse "Handel, vækst og udvikling – en skræddersyet handels- og investeringspolitik for de lande, der har størst behov"³, indledte EU i 2002 forhandlinger med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-landene) med henblik på at indgå økonomiske partnerskabsaftaler. Forhandlingerne, herunder om bestemmelser om råstoffer, fortsættes med alle regioner, idet der tages højde for udviklingspartnernes målsætninger.

For så vidt angår forhandlingerne i WTO-regi i forbindelse med Ruslands WTO-tiltrædelsesforhandlinger (som blev afsluttet sidst i 2011), sikrede Kommissionen, ud over

³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Handel, vækst og udvikling – en skræddersyet handels- og investeringspolitik for de lande, der har størst behov" (KOM(2012) 22 endelig).

tilsagn vedrørende eksisterende eksportafgifter som en del af tiltrædelsesprotokollen, en yderligere aftale om at undlade at pålægge en lang række råstoffer eksportafgifter. Der forhandles stadig med Kasakhstan om WTO-tiltrædelse.

En WTO-tvistbilæggelsessag, for så vidt angår Kinas eksportrestriktioner vedrørende ni råstoffer i strid med landets WTO-forpligtelser, blev indledt og afsluttet med succes. Appellinstansen stadfæstede panelets afgørelse i januar 2012 og gav en entydig og endelig fortolkning af Kinas WTO-forpligtelser. Den 13. marts 2012 indledte EU endnu en sag mod Kina om landets eksportrestriktioner vedrørende råstoffer, herunder 17 sjældne jordarter, wolfram og molybdæn.

En række outreachaktiviteter blev fortsat i internationale fora som G20 og OECD med henblik på at fremme en global dialog om, hvordan der opnås rammer, som sikrer en stabil forsyning af råstoffer.

Den anden aktivitetsrapport⁴ om EU's handelspolitik for råstoffer fra april 2012 indeholdt detaljerede oplysninger om gennemførelsen af råstofinitiativet på det handelspolitiske område.

Kommissionen vil fortsat overvåge igangværende og kommende forhandlinger om frihandelsaftaler og andre bilaterale rammer for at sikre, at spørgsmålet om råstoffer tages i betragtning og inddrages, når det er relevant.

5.2. Råstofdialog og -diplomati

I sin meddelelse fra 2011 anførte Kommissionen, at EU aktivt vil udøve et "råstofdiplomati" med henblik på at sikre adgang til råstoffer, særlig råstoffer af kritisk betydning, gennem strategiske partnerskaber og politisk dialog.

Råstofdiplomati sigter mod samarbejde med partnere gennem strategiske partnerskaber og politisk dialog med henblik på informationsudveksling og samarbejde om at løfte udfordringerne på råstofmarkederne. Der er indledt samarbejde med USA, Japan, Rusland, Argentina, Brasilien, Colombia, Mexico, Uruguay, Grønland, Kina og lande i Middelhavsunionen, og yderligere dialoger er under forberedelse.

5.2.1. USA

Den 29. november 2011 nåede Det Transatlantiske Økonomiske Råd (TEC) til enighed om en arbejdsplan for råstoffer, som omfatter udarbejdelse af en fælles fortegnelse over data om og analyser af mineralske råstoffer, som ajourføres af begge parter. Som led i denne indsats blev begge parter pålagt at tage højde for resultaterne af igangværende undersøgelser i Kommissionen og den amerikanske regering af adgangen til råstoffer, handelsstrømme og råstoffers kritiske betydning og andre analyser af udbud og efterspørgsel, f.eks. Kommissionens rapport fra 2010 udarbejdet af en ad hoc-ekspertgruppe⁵ om råstoffer af kritisk betydning og det amerikanske energiministeriums strategi for råstoffer af kritisk betydning. Det Transatlantiske Økonomiske Råd har lanceret sin handlingsplan for innovation⁶ inden for råstoffer, som omfatter forskellige politiske aspekter, herunder handel og substitution.

⁴ "EU Trade Policy for Raw Materials, Second Activity Report", Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Handel, maj 2012.

⁵ "Critical raw materials for the EU" (råstoffer af kritisk betydning for EU), rapport fra den ad hoc-gruppe, der er nedsat til at definere råstoffer af kritisk betydning, juli 2010.

⁶ "Transatlantic Innovation Action Partnership Work Plan" (arbejdsplan for det transatlantiske innovationspartnerskab), Det Transatlantiske Økonomiske Råd, den 27. oktober 2009.

Der blev i september 2012 afholdt en workshop i Bruxelles med deltagelse af europæiske og amerikanske eksperter om mineralske råstofstrømme og -data. I forbindelse med workshoppen blev de oplysninger, der er tilgængelige for begge parter med hensyn til primære og sekundære råstoffer, sammenlignet, og det samme blev metoderne til revision af listen over råstoffer af kritisk betydning, og det blev drøftet, inden for hvilke områder oplysningerne om råstofstrømme er utilstrækkelige. EU og USA vil yderligere undersøge, hvilke skridt der kan tages til at oprette en fælles fortegnelse over oplysninger om råstoffer, og hvilke andre midler til udveksling af data om råstoffer der kan anvendes som led i de aktuelle politikker hos begge parter, som skal sikre pålidelige og mangfoldige råstofforsyninger.

EU og USA bestræber sig på at definere områder, hvor genvinding af brugt elektronik kan forbedres, særlig når en sådan genvinding kan bidrage til at afhjælpe mangel på råstoffer af kritisk betydning og mindske miljøpåvirkningen i hele elektronikkens livscyklus. I oktober 2012 samlede en konference om "Best Practices in Management and Stewardship of Used Electronics" (bedste praksis for forvaltning af brugt elektronik) i Washington repræsentanter for den amerikanske regering og Kommissionen samt europæiske og amerikanske virksomheder og brancheforeninger med det formål at undersøge nye veje til transatlantisk samarbejde inden for forvaltning af elektronikaffald.

5.2.2. Japan

Der blev afholdt to workshoper i henholdsvis Washington i oktober 2011 og Tokyo i marts 2012 med fokus på forskning i råstoffer, særlig substitution. Det næste trilaterale møde mellem EU, USA og Japan med regeringsrepræsentanter, Kommissionen og branchedelegationer bliver afholdt i Bruxelles den 29.-30. maj 2013. Fokus vil i år være på udvikling og gennemførelse af nye modeller for effektiv forvaltning af råstoffer af kritisk betydning.

5.2.3. Rusland

Mødet i undergruppen om industriel politisk dialog mellem den russiske regering og Kommissionen med branchedelegationer blev afholdt i Skt. Petersborg i oktober 2012. Kommissionen gav et overblik over de seneste udviklinger inden for politikken for råstoffer samt en opdatering om den industrielle politik.

5.2.4. Latinamerika

I 2011 undertegnede kommissionsnæstformand Tajani hensigtserklæringer om at indlede et bilateralt samarbejde om råstoffer med Chile og Uruguay og afgav en fælles pressemeddelelse med Argentina. Der blev endvidere undertegnet hensigtserklæringer med Columbia og Mexico i maj 2012.

Gennemførelsen af aftalememorandummet med Uruguay blev drøftet yderligere i september 2012. Der blev udpeget lokale kontaktpunkter. Begge parter indvilligede i at udveksle bedste praksis og udvikle en køreplan for konkrete foranstaltninger til at styrke det gensidige samarbejde, særlig inden for geologisk viden, grøn økonomi og energieffektivitet, genvinding, gennemsigtighed, uddannelse, bæredygtighed, innovation osv. Uruguay blev tilbudt at deltage som observatør i det europæiske innovationspartnerskab.

5.2.5. Lande i Euro-Middelhavsområdet

Der blev undertegnet aftalememoranda mellem Kommissionen og henholdsvis Marokko og Tunesien i november 2012. En workshop om råstoffer som led i det industrielle samarbejde i Euro-Middelhavspartnerskabet fandt sted i oktober 2012 med landene i Middelhavsunionen.

5.2.6. *Kina*

Kommissionen deltager i to dialoger om råstoffer med Kina – med NDRC (National Development and Reform Commission), som er en arbejdsgruppe om metaller, og med industri- og it-ministeriet. Sidstnævnte dialog finder sted i en arbejdsgruppe om råstoffer nedsat i 2010.

Det seneste møde fandt sted i Beijing i marts 2012, og det næste møde skal afholdes i Bruxelles i anden halvdel af 2013. En workshop om genvinding og et studieophold for kinesiske eksperter i Europa forventes også finde sted i anden halvdel af 2013.

5.2.7. *Grønland*

Grønland besidder, som Europas nærmeste ressourcerige nabo, betydelige reserver af sjældne jordarter. I juni 2012 undertegnede Kommissionen en hensigtserklæring om samarbejde om råstoffer med den grønlandske regering. Både Grønland og EU var enige om at arbejde sammen om at etablere et formelt samarbejde om råstoffer og dermed udvide det gode samarbejde inden for rammerne af aftalen mellem EU og Grønland.

I hensigtserklæringen fastlægges følgende samarbejdsområder: geologisk viden, analyse af infrastruktur- og investeringsbehov i forbindelse med udnyttelse af mineralressourcer, kompetenceudvikling, miljøspørgsmål vedrørende minedrift og de sociale konsekvenser af minedrift.

Hensigtserklæringen anerkender også betydningen af rimelige konkurrencevilkår og markedsadgang, hvis samarbejdet skal være gensidigt fordelagtigt.

Som opfølgning på dialogen som fastlagt i denne erklæring blev der i september 2012 afholdt en workshop med deltagelse af den europæiske industri, både mineindustrien og slutbrugere, for at drøfte muligheden for samarbejde med Grønland. En workshop mellem Kommissionen og den grønlandske regering blev afholdt samme dag for at drøfte fremtiden for denne dialog og nå til enighed om konkrete projekter.

6. UDVIKLINGSPOLITIK

Bæredygtig minedrift kan og bør bidrage til bæredygtig udvikling. EU's udviklingspolitik spiller også en vigtig rolle i råstofdiplomati ved at skabe situationer, der er til gavn for både udviklingslandene og EU, på råstofområdet.

6.1. Den fælles strategi for Afrika-EU og EU-AVS-rammen

Som led i det strategiske partnerskab mellem Afrika og EU er begge parter enige om at intensivere samarbejdet om råstoffer. På mødet mellem de to kollegier Kommissionen for Den Afrikanske Union (AUC) og Europa-Kommissionen i juni 2010 blev de grundlæggende principper for det fælles arbejde identificeret og efterfølgende godkendt på det tredje topmøde mellem EU og Afrika i november 2010 og integreret i handlingsplanen for 2011-2013.

Det bilaterale samarbejde mellem AUC og Europa-Kommissionen om råstoffer og udviklingsspørgsmål er baseret på EU's råstofinitiativ og Den Afrikanske Unions politik for minedrift og mineraler, "African Mining Vision"⁷, fra 2009. Samarbejdet fokuserer på tre områder: forvaltning, investering og infrastruktur samt geologisk viden og geologiske færdigheder. Kommissionen og medlemsstaterne vil samarbejde om disse spørgsmål. EU er fortsat åben for anmodninger fra afrikanske lande som led i de udviklingspolitiske programmer. På nuværende tidspunkt er der ikke modtaget nogen specifikke anmodninger

⁷ "Africa Mining Vision", Den Afrikanske Union, februar 2009.

under den regionale eller nationale programmering. Kommissionen har desuden til hensigt at fremme samarbejde mellem EU og Afrika på dette kritiske område gennem et nyt panafrikansk program under DCI som foreslået inden for den nye flerårige finansielle ramme for perioden 2014-2020.

Kommissionen anerkender, at god forvaltning spiller en afgørende rolle for bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne som en drivkraft for vækst i Afrika, og afholdt i tråd hermed en workshop til kapacitetsopbygning på teknisk niveau om beskatning af minedrift i Addis Abeba i december 2011. Konklusionerne fra workshoppen blev præsenteret i forbindelse med Den Afrikanske Unions ministermøde om råstoffer i december 2011. Efter aftale med Den Afrikanske Union planlægger Kommissionen at afholde en ny udgave af workshoppen om beskatning af minedrift i 2013 afhængigt af de tilgængelige midler på Den Afrikanske Unions budget. Den fælles konference identificerede også et behov for projekter vedrørende kapacitetsopbygning inden for kontraktforhandlinger.

På politisk niveau blev der i januar 2012 afholdt en konference på højt plan i Bruxelles om partnerskabet mellem EU og Afrika om råstoffer – hvordan rigdom på mineralressourcer omsættes til reel udvikling for Afrika. Konferencen skabte politisk momentum i gennemførelsen af handlingsplanen som led i den fælles strategi for 2011-2013 om råstoffer og inddrog samtlige interesserede parter i processen. Der blev formuleret henstillinger til gennemførelsen inden for alle tre samarbejdsområder.

I råstofinitiativet forpligtede Kommissionen sig til at fortsætte med – i samarbejde med afrikanske lande – at undersøge muligheden for at bistå med yderligere samarbejde mellem de to kontinenters geologiske undersøgelser og at fremme samarbejde herom i multilaterale fora, såsom UNESCO's program for geovidenskab. Som opfølgning på henstillingerne fra konferencen på dette område til at styrke samarbejdet mellem de afrikanske og europæiske geologiske undersøgelser er det planen, at en sonderende undersøgelse skal indledes i 2013. Formålet er at iværksætte fælles projekter, som skal øge kendskabet til afrikanske forekomster og etablere et netværk til uddannelse for de afrikanske undersøgelser samt til udveksling og digitalisering af data. De europæiske geologiske undersøgelser spiller en afgørende rolle i denne proces.

Den Europæiske Investeringsbank er aktivt til stede i mineindustrien som led i AVS-investeringsfaciliteten. Som følge af nedgangen for nylig i minedriften inden for visse mineraler og pres fra ngo'er har EIB dog været mere selektiv i sit valg af projekter, der skal finansieres, og har nøje vurderet de enkelte projekters fordele med behørig hensyntagen til miljømæssige og sociale aspekter⁸.

6.2. Fremme af finansiell gennemsigtighed

I sin meddelelse fra 2011 forpligtede Kommissionen sig til at "fremme videregivelse af finansielle oplysninger om udvindingsindustrien og herunder eventuelt vedtage et rapporteringskrav for det enkelte land"⁹. Den 25. oktober 2011 vedtog Kommissionen et

⁸ 566 mio. EUR under den første finansielle protokol til Cotonouaftalen (2003-2008) gik til mineindustrien, som tegnede sig for 15 % af den oprindelige bevilling fra AVS-investeringsfaciliteten og EIB's egne ressourcer.

⁹ USA vedtog i juli 2010 en oplysningspligt (§ 1504 i den amerikanske Dodd Frank-lov), i henhold til hvilken alle udvindingselskaber (f.eks. olie, naturgas eller mineraler), som er børsnoteret i USA, skal offentliggøre betalinger til offentlige myndigheder (f.eks. licensafgifter, gebyrer, produktionsrettigheder, bonusser og andre materielle fordele) for de enkelte lande og projekter. Med henblik på at håndhæve denne lovgivning blev der vedtaget endelige gennemførelsesbestemmelser den 22. august 2012 af det amerikanske børstilsyn (Securities Exchange Commission – SEC).

forslag til retsakt om oplysningspligt vedrørende betalinger til offentlige myndigheder (f.eks. selskabsskat, licensafgifter, gebyrer, produktionsrettigheder, bonusser og andre materielle fordele) for de enkelte lande og projekter for børsnoterede og store ikkebørsnoterede selskaber med udvindingsaktiviteter (olie, gas og minedrift) og skovhugstaktiviteter i primærsektorerne. Efter drøftelser i både Parlamentet og Rådet og en række trepartsmøder mellem disse institutioner og Kommissionen er der nu indgået en politisk aftale om vedtagelse af den relevante lovgivning.

Kommissionen stillede endvidere i sin meddelelse fra 2010 om skat og udvikling og i sin meddelelse fra 2011 forslag om at øge EU's økonomiske og politiske støtte til initiativet til fremme af åbenhed inden for udvindingsindustrien ("EITI") og hjælpe udviklingslandene til at gennemføre det.

EITI er en global standard, der fremmer åbenhed om indtægter i ressourcerige lande, idet det kræves, at selskaber offentliggør betalinger til offentlige myndigheder, og at offentlige myndigheder offentliggør de indtægter, der reelt modtages fra selskaber, hvorved der sikres større åbenhed, og sigter mod at mindske skatteunddragelse og korrupsion inden for udvindingsaktiviteter. Det er særlig vigtigt, da disse aktiviteter ofte finansierer en betydelig del af udviklingslandenes budget, og da potentialet til kommende indtægter fortsat er højt i tider med en globalt stigende mangel på råstoffer.

EITI samler interesserede parter fra landenes offentlige myndigheder, civilsamfundet, olie-, gas- og mineselskaber og investorer i en national multiinteressentgruppe. Denne enestående konstellation er et fremragende eksempel på bestræbelserne på at sikre bedre forvaltning¹⁰.

EU støtter EITI både politisk og økonomisk. Kommissionen er medlem af EITI's bestyrelse og tilskynder lande, som er rige på naturressourcer, til at tilslutte sig initiativet. Økonomisk har EU ydet direkte støtte til visse af EITI's kapacitetsopbygningsaktiviteter, f.eks. mødet hvert andet år mellem EITI's nationale koordinatore, som muliggør peerevalueringer og kapacitetsopbygning for de nationale koordinatore. Desuden bidrager EU til EITI's multidonortrustfond, som forvaltes af Verdensbanken, og som gennemfører to vigtige mål: i) Den yder assistance til lande, der ønsker at tiltræde EITI, eller lande, der ønsker at bevare deres status som lande, der overholder EITI's bestemmelser, og ii) den hjælper civilsamfundsorganisationer med at bidrage mere effektivt til indsatsen for åbenhed og udnytte de opnåede oplysninger ved offentliggørelse af skatteindbetalinger.

6.3. Fremme gennemsigtighed i forsyningskæden

I sin meddelelse fra 2011 anerkender Kommissionen, at mange af de råstoffer, som EU importerer, fremstilles i nogle få lande, hvoraf nogle ikke er særlig politisk og økonomisk stabile¹¹.

¹⁰ EITI fokuserer på åbenhed om betalinger (selskabsskat, licensafgifter osv.) fra multinationale selskaber til deres værtslande og gør dermed en stor indsats for at fremme udviklingsdagsordenen. Initiativet baner vejen for, at parlamenter og civilsamfundet i lande, som er rige på naturressourcer, kan undersøge og forstå og vurdere, om deres egne lande modtager betalinger, de ikke burde modtage. På nuværende tidspunkt søger EITI at styrke sine oplysningsforpligtelser med henblik på yderligere at forbedre forvaltningen i lande, der ønsker at tiltræde EITI, og lande, der overholder EITI's bestemmelser. Det omfatter bl.a. en beskrivelse af, hvordan udvindingsindustriens indtægter fordeles (på og uden for budgettet), offentliggørelse af overførsler internt i landet, åbenhed med hensyn til kontrakter (offentlig tilgængelighed) og indførelse af krav om rapportering om de enkelte projekter. Med disse ændringer af oplysningspligten styrker EITI sin rolle som et vigtigt instrument i at nå EU's udviklingspolitiske mål ved at fremme åbenhed og indenlandsk ansvarlighed og således styrke offentlig forvaltning og selskabsforvaltning i ressourcerige udviklingslande.

I samme meddelelse fra 2011 foreslog Kommissionen endvidere at "undersøge, hvordan man kan forbedre gennemsigtigheden i hele forsyningskæden og i koordinering med centrale handelspartnere takle situationer, hvor indtægter fra udvindingsindustrien bruges til at finansiere krig eller interne konflikter".

Kommissionen er involveret i den internationale indsats for at løse problemet med konfliktminerale og støtter i høj grad OECD's "Due Diligence Guidance on Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-affected and High Risk Areas" (vejledning i tilstrækkelig omhu i forbindelse med forsyningskæden for mineraler fra konfliktramte områder og højrisikoområder). Kommissionen deltager også i møderne i ekspertgruppen i ICGLR (International Conference on Great Lakes Region)-OECD-FN-regi om tilstrækkelig omhu i forsyningskæden for tin, tantal, wolfram og guld og opfordrer endvidere industrien til at gennemføre vejledningen.

Den internationale taskforce om ulovlig udnyttelse af og handel med naturressourcerne i De Store Søers Område blev genoptaget i maj 2012. Taskforcen udgør en platform for diskussion for det internationale samfund og OECD's sekretariat.

For så vidt angår mineralers sporbarhed, undersøger Kommissionen muligheder for at øge gennemsigtigheden i hele forsyningskæden, herunder aspekter af tilstrækkelig omhu, og dermed bygge videre på erfaringerne fra den veletablerede Kimberleyproces, EITI, EU's handlingsplan om retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT) og forordningen om træ. Kommissionen undersøger endvidere, hvordan der kan ydes politisk og finansiel støtte til "Regional Initiative on Illegal Exploitation of Natural Resources" (det regionale initiativ om ulovlig udnyttelse af naturressourcer) fra den internationale konference om De Store Søers Område, som omfatter etablering af en mekanisme til certificering af konfliktfrie mineraler fra området. Denne proces indgår i en bredere omfattende indsats for at bidrage til at bryde forbindelsen mellem finansieringen af væbnede grupper og udnyttelsen af naturressourcer i De Store Søers Område, som også omfatter EU-støtte til anvendelse af OECD's vejledning i tilstrækkelig omhu med henblik på ansvarlig forvaltning af forsyningskæder. Der blev afholdt en sonderende workshop i december 2012 for at behandle spørgsmålet om tilstrækkelig omhu og undersøge mulige EU-foranstaltninger. Kommissionen iværksatte endvidere en offentlig høring i marts 2013 for at indhente interesserede parter holdninger til et muligt EU-initiativ til ansvarlig udvinding af mineraler fra konfliktramte områder og højrisikoområder – f.eks. krigsområder, efterkrigsområder og områder, som er sårbare over for politisk ustabilitet eller civile uroligheder. Kommissionen vil bruge resultaterne af den offentlige høring til at beslutte, om igangværende initiativer vedrørende tilstrækkelig omhu inden for ansvarlig udvinding af mineraler skal suppleres og/eller støttes på en rimelig og effektiv måde. Eventuelle EU-foranstaltninger på området skal også tage højde for de administrative udgifter for industrien med henblik på at undgå, at virksomheder trækker deres aktiviteter fra de pågældende lande.

7. FREMME AF EN STABIL FORSYNING MED RÅSTOFFER INDEN FOR EU (ANDEN SØJLE)

7.1. Fremme udveksling af bedste praksis

Kommissionen fungerer primært som formidler i forbindelse med udveksling af bedste praksis, eftersom mange af de områder, der er forbundet med udvindingsindustrien, hører under medlemsstaternes kompetence.

¹¹ For så vidt angår et af disse risikolande – Den Demokratiske Republik Congo – vurderer OECD, at handel med visse mineraler, navnlig tantal, wolfram, tin og guld, potentielt kan forværre den regionale konflikt i specifikke regioner i den østlige del af Congo.

Ifølge meddelelsen fra 2011 er Kommissionen af den opfattelse, at praksis på følgende områder er særlig vigtig for at fremme investering i udvindingsindustrien:

- udarbejdelse af nationale politiske retningslinjer for mineraler, så det sikres, at de mineralske ressourcer udnyttes på en økonomisk bæredygtig måde, der er i overensstemmelse med national politik på andre områder, bygger på principperne om bæredygtig udvikling og indeholder et tilsagn om, at der vil blive tilvejebragt en hensigtsmæssig juridisk og informationsmæssig ramme
- udarbejdelse af politiske retningslinjer for fysisk planlægning, for så vidt angår mineraler, der omfatter en digital geologisk vidensbase, en gennemsigtig metode til at kortlægge de mineralske ressourcer og langsigtede prognoser for regional og lokal efterspørgsel, og som skal kortlægge og beskytte de mineralske ressourcer (under hensyntagen til anden brug af arealerne), herunder beskytte dem mod virkningerne af naturkatastrofer
- indførelse af en procedure for tilladelser til mineralefterforskning og -udvinding, der er klar og forståelig, giver sikkerhed og medvirker til at strømline den administrative procedure (f.eks. ved at indføre tidsplaner for gennemførelse, tillade samtidige ansøgninger og kvikskrænker, når medlemsstaternes systemer giver mulighed for det).

Efter lanceringen af Kommissionens råstofinitiativ i 2008 har et stigende antal medlemsstater (herunder Frankrig, Tyskland, Finland, Grækenland, Nederlandene og senest Portugal) udviklet nationale strategier, som kan betragtes som et supplement til EU's råstofstrategi.

I 2010 udarbejdede Kommissionen også vejledninger i, hvordan udvinding og beskyttelse af følsomme økosystemer kan finde sted, ved at offentliggøre retningslinjer for udvindingsvirksomhed til andre formål end energi og Natura 2000¹². Hvad angår overvågningen af fremskridtene inden for retningslinjerne for udvindingsvirksomhed til andre formål end energi og Natura 2000, blev der tilføjet hensigtsmæssige indikatorer i et foreslået sæt indikatorer.

Arbejdsgruppen for udveksling af den bedste praksis for fysisk planlægning, udstedelse af tilladelser og deling af geologisk viden blev nedsat i 2009 for at fremme forbedringer af de nuværende rammer for udvindingsindustriens aktiviteter. Arbejdsgruppen udarbejdede en rapport om udveksling af bedste praksis inden for politikken for mineraler, fysisk planlægning, udstedelse af tilladelser og geologisk netværksarbejde i juni 2010.

Kommissionen agter "sammen med medlemsstaterne og i fuld overensstemmelse med nærhedsprincippet at undersøge, om det er muligt at indføre en ordning, så der kan føres tilsyn med medlemsstaternes foranstaltninger på ovennævnte område, herunder ved udvikling af indikatorer".

De indikatorer, Kommissionen foreslår, omfatter følgende områder:

- nationale politiske retningslinjer (juridisk og informationsmæssig ramme)
- fysisk planlægning
- udstedelse af tilladelser, herunder anvendelse af vejledning om udvindingsvirksomhed til andre formål end energi og Natura 2000.

¹² Kommissionens vejledning i at varetage nye udvindingsaktiviteter (ikke energi) i overensstemmelse med betingelserne i Natura 2000, Europa-Kommissionen, juli 2010.

Indikatorerne skal gøre det muligt for Kommissionen og medlemsstaterne at vurdere den aktuelle situation og identificere områder, hvor det vil være hensigtsmæssigt at sikre forbedringer på frivilligt grundlag. På grundlag af medlemsstaternes svar på de foreslåede indikatorer vil Kommissionen stille forslag om et sæt indikatorer, der skal overvåges løbende. Spørgeskemaerne om indikatorerne blev sendt til medlemsstaterne, og de foreløbige resultater af svarene blev drøftet på RMSG-mødet i november 2012. Størstedelen af medlemsstaterne har svaret, og det samme har andre lande, regioner og industrien. En indgående analyse og evaluering er på vej. Resultaterne vil blive forelagt midt i 2013 og vil give input til det europæiske innovationspartnerskab.

7.2. Forbedring af EU's vidensbase

Kommissionen har til hensigt sammen med medlemsstaterne at foretage en vurdering af mulighederne for en større synergi mellem de nationale geologiske undersøgelser, der ville give mulighed for stordriftsfordele, en reduktion af omkostningerne og et større potentiale for fælles projekter (såsom en harmoniseret mineraldatabase og en europæisk årbog for råstoffer). På mellemlang sigt bør en eventuel synergi bidrage til en bedre europæisk råstofvidensbase på en koordineret måde, særligt under hensyn til den officielle køreplan og fremskridt i gennemførelsen af en europæisk infrastruktur for geografisk information (som defineret i direktiv 2007/2/EF – Inspire), fra alle medlemsstaters side samt kommende muligheder som led i Copernicus-programmet.

Med henblik på at gennemføre sit tilsagn om "yderligere at forbedre den vidensbase, der er nødvendig for at følge en effektiv råstofstrategi" har Kommissionen lanceret adskillige undersøgelser og forskningsprojekter.

7.2.1. Adgang til oplysninger om ressourcer og reserver

Eftersom oplysninger om mineralressourcer er omfattet af Inspiredirektivets anvendelsesområde, bør adgangen til og tilgængeligheden og sammenligneligheden af data/oplysninger om mineralreserver, -ressourcer og -bevillinger i EU-medlemsstaterne blive forbedret inden 2020.

I mellemtiden har Kommissionen – på grund af den manglende adgang til data om ressourcer og reserver af primære råstoffer i Eurostat regi og behovet for at indsamle sådanne data direkte gennem medlemsstaternes nationale geologiske undersøgelser – indledt en undersøgelse om struktureret statistisk information om kvaliteten og kvantiteten af EU's råstofforekomster. Undersøgelsen vil identificere mangler og foranstaltninger, der skal træffes for at opnå en aftale mellem de nationale myndigheder med henblik på at opnå interoperable sammenhængende og konsekvente data. Der vil blive søgt synergi mellem resultaterne af undersøgelsen og fordele fra relevante dele af Inspire for at forbedre adgangen til oplysninger om råstoffer for politiske beslutningstagere i medlemsstaterne og på EU-niveau til fordel for EU's udvindingsindustri konkurrenceevne. Undersøgelsen vil også sikre data, som skal offentliggøres inden for rammerne af det datacenter vedrørende naturressourcer, der forvaltes af Eurostat.

7.2.2. Innovative teknologier og mulige demonstrationsanlæg

EIP-meddelelsen nævner blandt sine mål på mellemlang sigt (2014-2020) at skabe mulighed for op til 10 innovative demonstrationsanlæg til udvinding, forarbejdning, produktdesign og genvinding af råstoffer. Undersøgelsen "Raw Materials: Study on Innovative Technologies and Possible Pilot Plants" (råstoffer: undersøgelse af innovative teknologier og mulige demonstrationsanlæg – RAMINTECH) vil kortlægge muligheden for relevante pilotprojekter i EU, som har potentiale til at forbedre bæredygtigheden og forsyningen af råstoffer betydeligt i hele forsyningskæden og analysere mangelområder, hvor EU skal opbygge kompetencer.

Denne lange liste vil blive indsamlet gennem en intensiv søgning hos interesserede parter fra de relevante områder i den såkaldte indsamlingsfase. Projektet vil sikre, at muligheden for udviklinger inden for grundforskning, som sandsynligvis vil opnå feasibilitystatus inden 2015, overvejes. Der vil blive angivet prognoser for løsninger fremover (tidshorisont frem til 2030).

Der vil som led i projektet blive udarbejdet en liste over kriterier, indikatorer og metoder, som skal gøre det muligt at foretage en matrixanalyse af den lange liste med foreslåede demonstrationsanlæg, som sikrer en rimelig og gennemsigtig udvælgelsesprocedure. Kriterierne omfatter metoder til at vurdere pilotprojekternes indvirkning på adgang, accept, bæredygtighed og sikkerhed og vil danne udgangspunkt for det (online)spørgeskema, der uddeles blandt interesserede parter med henblik på at give dem mulighed for at foreslå innovative teknologier og demonstrationsanlæg.

Der vil blive foretaget en indgående analyse af (omkring) 10 udvalgte pilotområder/typer med illustrative eksempler. Analyserne vil omfatte mindst tre teknologier for de enkelte nøgleområder, der er identificeret med henblik på yderligere detaljeret analyse i form af caseundersøgelser (analyse af de foranstaltninger, der skal træffes for at markedsføre resultatet af udvalgte demonstrationsanlæg, og fordelene for samfundet (herunder fordele for små og mellemstore virksomheder)).

7.2.3. Det europæiske netværk for kompetencer inden for sjældne jordarter

Sjældne jordarter er vigtige bidrag til EU's økonomi og er særlig afgørende for udvikling og produktion af moderne højteknologiske og miljøvenlige varer som elektriske biler, solceller eller energieffektive elpærer. Eftersom den globale efterspørgsel stiger, og sjældne jordarter er vanskelige at substituere eller genanvende, står Europa over for flere udfordringer, når det gælder om at sikre forsyningssikkerheden. Fra og med 2013 indsamles oplysninger om import af de mest kritiske råstoffer til vindenergi (magneter i turbinerne), neodym og dysprosium, til officielle statistikker ved hjælp af nye specifikke statistiske koder i toldtariffen.

På foranledning af Europa-Parlamentet har Kommissionen iværksat et udbud med henblik på professionel støtte til etablering af det europæiske netværk for kompetencer inden for sjældne jordarter (ERECON), et netværk, der vil komme til at omfatte eksperter fra europæiske universiteter, forskningsinstitutter, politiske beslutningstagere, tænketanke, industrien og eksperter fra landene uden for EU med henblik på at fremme udveksling af bedste praksis vedrørende sjældne jordarter, øge kendskabet til sjældne jordarters særlige egenskaber, rette henstillinger vedrørende forskning og fremme bæredygtig minedrift, genanvendelighed og substitution af sjældne jordarter.

Hovedformålet med ERECON bør således være at sikre rammer, som gør det muligt for deltagerne at bidrage effektivt med deres viden og ekspertise til drøftelser om sjældne jordarter inden for ovennævnte områder. ERECON bør bidrage til at sikre indgående kendskab til genvinding og substitution af sjældne jordarter, men også aspekter af deres værdikæde, herunder efterforskning, udvinding, forarbejdning og raffinering, som er relevante for den bæredygtige forsyning til EU.

ERECON-projektet forventes at fremme åbne og omfattende drøftelser blandt eksperter ved at etablere hensigtsmæssige organisatoriske strukturer og mødemuligheder og oprette et netværk for ekspertise, synergier og tværfaglig udveksling for at øge kendskabet til den mest effektive anvendelse af sjældne jordarter og udvinding og raffinering heraf.

Kommissionen vil lancere ERECON-netværket for ekspertise og tværfaglige alliancer i første halvdel af 2013. Netværket skal være aktivt i omkring to år, hvor fire ekspertarbejdsgrupper vil mødes på forskellige workshoper for at drøfte udvinding af sjældne jordarter, sjældne jordarter som proceskatalysatorer og sjældne jordarter i vigtige applikationer.

7.2.4. Forskningsprojekter

Forskning og udvikling inden for råstoffer støttes under EU's syvende rammeprogram med næsten 200 mio. EUR fra programmerne for henholdsvis industrielle teknologier, miljø, samfundsøkonomi og humaniora. Over 60 mio. EUR er ydet til allerede igangværende projekter.

ProMine-forskningsprojektet har forbedret den geologiske vidensbase og givet yderligere oplysninger om det europæiske potentiale inden for primære råstoffer.

EuroGeoSource-forskningsprojektet sikrer harmoniserede geologiske og geografiske datasæt, som fuldt ud anvender (tester) udkastet til Inspiredirektivets juridisk bindende dataspecifikationer om mineral- og energiressourcer og dets webbaserede, distribuerede infrastruktur.

Begge initiativer stiller oplysninger til rådighed af betydning for den fysiske planlægning og den strategiske planlægning med henblik på langsigtede beslutninger – f.eks. investering i udvinding og den indsats, der er nødvendig for at få udstedt tilladelser – som er afhængige af kvaliteten af og adgangen til data.

Projekterne ProMine og I2MINE er operationelle inden for minedrift, udvinding og behandling af råstoffer. EURARE-projektet vedrører efterforskning og udvinding af sjældne jordarter, og en række projekter vedrørende genvinding af sjældne jordarter til højteknologiske affaldsstrømme er under forhandling (RECLAIM, REMANENCE, RECYVAL NANO).

Hovedfokus i de råstofrelaterede projekter er på reduktion og substitution af sjældne jordelementer (DRREAM, ROMEO, NANOPYME og REFREPERMAG) og platinmetaller (FREECATS og NEXT-GEN-CAT).

I 2013 vil følgende projekter blive operationelle: "Mineral Extraction and Processing in Extreme Environments (Deep sea/Arctic Regions)" (mineraludvinding og -forarbejdning i ekstreme miljøer (dybhavsudvinding/det arktiske område)) og "European Intelligence Network on the Supply of Raw Materials" (europæisk informationsnetværk om råstofforsyning). På nuværende tidspunkt er tre råstofforskningsprojekter om substitution af råstoffer af kritisk betydning, som omfatter koordinerede aktiviteter med japanske hold, under forhandling.

Kommissionen gennemfører specifikke undersøgelser til støtte for udviklingen af EU's råstofstrategi gennem arbejdsprogrammet i Det Fælles Forskningscenter (FFC) med særlig fokus på forsyningssikkerhed i produktforsyningskæden og muligheder for forvaltning af udtjente produkter, herunder gennem miljøvenligt design, og i 2012 fokuserede en workshop på metodologiske aspekter af vurderingen af forsyningskædens bæredygtighed¹³. Der blev endvidere i 2011 offentliggjort en rapport¹⁴, som evaluerede behovet for råstoffer i energisektoren med henblik på gennemførelse af den strategiske energiteknologiplan for EU, der identificerede metaller af kritisk betydning, som, hvis forsyningen heraf afbrydes, kan begrænse udnyttelsen af vedvarende energikilder. En opfølgingsundersøgelse med større anvendelsesområde vil blive offentliggjort af FFC i løbet af sommeren 2013.

Kommissionen fremmer også interaktion mellem interesserede parter inden for en række europæiske teknologiplatforme: ETP SMR (bæredygtige mineralressourcer), Manufuture

¹³ <http://lct.jrc.ec.europa.eu/assessment/ResourceSecurity-SecuritySupply>

¹⁴ http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=1410&obj_id=14150&dt_code=NWS&lang=en

(forarbejdning), EuMaT (avancerede materialer), SusChem (bæredygtig kemi), Forest-Based Industries (træ- og papirindustrien) og ECTP (bygge- og anlægssektoren).

ERA-MIN-netværket om råstoffer har været operationelt siden november 2011 og skal øge inddragelsen af medlemsstaternes myndigheder og de nationale interesserede parter. CRM_Innonet (en RP7-støttet samordningsforanstaltning) blev lanceret den 1. november 2012. Dette netværk er et dynamisk, åbent netværksinitiativ, der skal fremme dialog og udveksling af idéer og fremme synergier inden for substitution af råstoffer af kritisk betydning.

7.3. Fremme af forskning og kvalifikationer

Kommissionen anerkender, at forskning og kvalifikationer er afgørende for at løfte Europas udfordringer på råstofområdet, og vil "fortsat støtte etableringen af europæiske sektorråd for kvalifikationer på europæisk plan, hvis de berørte parter som f.eks. arbejdsmarkedets eller relevante observationscentre tager initiativ til dette" og "fremme forskning og udvikling i råstofværdikæden, herunder udvinding, forarbejdning og substitution".

Som led i Horisont 2020 forventes det, at råstoffer vil fremgå som en samfundsmæssig udfordring med et særskilt budget.

For så vidt angår Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT), satte Kommissionen råstoffer på EIT's kommende strategiske innovationsdagsorden for 2014-2020 og gjorde råstoffer til et emne for et af de Viden- og Innovationssamfund (VIS'er), som skal iværksættes i 2014.

Samarbejde med vigtige teknologifremmende økonomier støttes under innovationspartnerskabet med USA i Det Transatlantiske Økonomiske Råds regi. Derudover er der blevet afholdt to trilaterale workshoper med deltagelse af EU, USA og Japan, en i Washington i oktober 2011 og en i Tokyo i marts 2012, med det formål at undersøge mulighederne for fælles strategier inden for forskning i råstoffer, med særlig fokus på substitution. Den tredje trilaterale konference om råstoffer af kritisk betydning mellem EU, USA og Japan finder sted den 29.-30. maj 2013 i Bruxelles. Fokus vil være på udvikling og gennemførelse af nye modeller for effektiv forvaltning af råstoffer af kritisk betydning.

EIP-meddelelsen omfatter mål for forskning og kvalifikationer.

8. EN STYRKELSE AF RESSOURCEEFFEKTIVITETEN OG FREMME AF GENANVENDELSE (TREDJE SØJLE)

8.1. Bedre implementering og håndhævelse af gældende EU-lovgivning om affald med henblik på at fremme genanvendelse og ressourceeffektivitet

I sin meddelelse fra 2011 foreslog Kommissionen at:

- revidere temastrategien for affaldsforebyggelse og -genanvendelse for at udvikle den bedst mulige praksis i forbindelse med indsamling og behandling af de vigtigste affaldsstrømme, særligt dem, der indeholder råstoffer med en negativ indvirkning på miljøet. I nødvendigt omfang vil adgangen til statistiske oplysninger om genanvendelse blive forbedret
- støtte forskning i og pilotprojekter vedrørende ressourceeffektivitet og økonomiske incitamenter til genanvendelse eller panteordninger
- udføre en efterfølgende evaluering af de gældende EU-affaldsregler, herunder en vurdering af, på hvilke områder lovgivningen om de forskellige affaldsstrømme kunne tilpasses, så der opnås en bedre sammenhæng i den. Dette ville omfatte

effektiviteten af præventive foranstaltninger og sanktioner for overtrædelse af EU's affaldsregler

- revidere handlingsplanen for bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion med henblik på at fastslå, hvilke yderligere initiativer der er nødvendige på dette område
- analysere mulighederne for at udvikle miljødesigninstrumenter til i) at fremme mere effektiv brug af råstoffer, ii) at sikre, at varerne kan genanvendes og er slidstærke, og iii) at fremme brugen af sekundære råstoffer i produkterne, navnlig inden for rammerne af direktivet om miljøvenligt design¹⁵
- udvikle nye initiativer til at forbedre konkurrenceevnen for EU's genanvendelsesindustri, navnlig ved at indføre nye markedsbaserede instrumenter, der særligt tilgodeser sekundære råstoffer.

Kommissionen inddrog også bæredygtighedsspørgsmål – herunder affald – i sin nye integrerede industripolitik¹⁶.

I 2012 lancerede Kommissionen en "kvalitetskontrol" af fem direktiver om affaldsstrømme og mål for forvaltning af affald.

Metoden til udarbejdelse af forordninger om miljøvenligt design af energirelaterede produkter er på nuværende tidspunkt under revision med henblik på at styrke aspekter vedrørende ressourceeffektivitet. Direktivet om miljøvenligt design gør det muligt at fastsætte produktkrav til de miljøpåvirkninger, der vurderes som relevante. Med henblik på at støtte denne analyse udviklede og anvendte Kommissionens FFC for nylig metoder med flere kriterier til vurdering af ressourceeffektivitet med fokus på genanvendelighed, genvindelighed, genanvendt indhold, anvendelse af prioriterede ressourcer og holdbarhed.¹⁷

8.2. Styrke håndhævelsen af forordningen om overførsel af affald

Problemet med dumpning af affaldsprodukter i miljøet forekommer også i tilfælde af ulovlig forsendelse af affald til tredjelande. I forbindelse med en samordnet kontrolkampagne i perioden 2008-2011, som involverede 22 europæiske lande, konkluderede Den Europæiske Unions netværk for gennemførelse og håndhævelse af Fællesskabets miljølovgivning (IMPEL), at 19 % af de kontrollerede overførsler var i strid med EU's forordning om overførsel af affald. Heraf var 37 % ulovlige overførsler¹⁸. Kontrollerne var målrettede, så dette antal er ikke nødvendigvis repræsentativt for alle overførsler.

For at afhjælpe mangler i gennemførelsen og håndhævelsen af forordningen om overførsel af affald foreslog Kommissionen i sin meddelelse fra 2011 at:

- sikre, at der er præcise og gennemførlige inspektionsstandarder for affald overalt i EU. Dette vil give mulighed for at foretage yderligere bestræbelser for at lette toldmyndighedernes kontrol med overførslen

¹⁵ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF af 21.10.2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter.

¹⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "En stærkere europæisk industripolitik for vækst og økonomisk genopretning – ajourføring af meddelelsen om industripolitikken" (COM(2012) 582 final).

¹⁷ "Refined methods and Guidance documents for the calculation of indices concerning Reusability/Recyclability/Recoverability, Recycled content, Use of Priority Resources, Use of Hazardous substances, Durability", Ardente F., Mathieux, F., Europa-Kommissionen, Det Fælles Forskningscenter, Institut for Miljø og Bæredygtig Udvikling, 2012 (<http://lct.jrc.ec.europa.eu/pdf-directory/Report%203%20-%20Refined%20methods%20and%20guidance%20documents-final.pdf>)

¹⁸ EEA-rapport nr. 7/2012, "Movements of waste across the EU's internal and external borders".

- tage under overvejelse, om der kunne anvendes forskningsfinansiering under RP7 for at medvirke til at forbedre teknologien til at opdage, identificere, opspore og lokalisere ulovlige overførsler
- undersøge, om det er muligt at anvende en verdensomspændende certificeringsordning for genanvendelsesfaciliteter til eksport af affaldsstrømme baseret på miljørigtige kriterier for administrationen heraf
- med udgangspunkt i IMPEL samarbejde med medlemsstaterne om at vurdere, om det er muligt at etablere en formel ordning på EU-plan for håndhævelse af de gældende EU-regler.

I denne henseende hørte Kommissionen i 2011 interesserede parter og offentligheden om potentielle EU-lovgivningskriterier og krav til kontrol af overførsler af affald. Kommissionen er på nuværende tidspunkt i gang med at vurdere konsekvenserne af mulige kommende lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger, som skal modvirke ulovlige overførsler af affald.

Med henblik på at undersøge, om det er muligt at anvende en verdensomspændende certificeringsordning, indledte Kommissionen en undersøgelse, som blev afsluttet for nylig. Eksport af affald er omfattet af forordningen om overførsel af affald, der definerer medlemsstaternes forpligtelser og de håndhævelsesforanstaltninger, som skal træffes af medlemsstaterne og eksportører af affald, således at det sikres, at affald eksporteres, transporteres og håndteres på en miljøvenlig måde. Der er imidlertid på nuværende tidspunkt ikke etableret nogen mekanisme, som gør det muligt for myndigheder og/eller eksportører at påvise, at det affald, der eksporteres med henblik på genanvendelse, vil blive håndteret i overensstemmelse med forordningen om overførsel af affald. Formålet med undersøgelsen var således at give en detaljeret beskrivelse af gældende standarder på EU-niveau, i tredjelande og på verdensplan, som finder anvendelse på genbrugsanlæg og/eller lignende anlæg, med henblik på at undersøge, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at sikre, at affald, som eksporteres fra EU til tredjelande, håndteres på en miljøvenlig måde, og foreslå en række muligheder for påvisning og kontrol af overensstemmelsen med miljømæssigt forsvarlig håndtering af affald med en beskrivelse af fordele og ulemper for samtlige interesserede parter og myndigheder, der er direkte eller indirekte berørt.

Kommissionen vil nu – i tæt samarbejde med relevante interesserede parter – undersøge, hvordan der bedst sikres fremskridt.

Som led i det internationale samarbejde med USA i Det Transatlantiske Økonomiske Råd var et af de fem potentielle samarbejdsområder samarbejde om overførsel og genanvendelse af affald. En workshop under TABD (Trans-Atlantic Business Dialogue)/Det Transatlantiske Økonomiske Råd blev afholdt i Washington i oktober 2012 om "Best Practices in Management and Stewardship of Used Electronics".

Kommissionen planlægger en workshop om "Best practices to stop illegal shipments of waste – a role model exercise between three main harbours (Antwerp, Rotterdam, Hamburg)" (bedste praksis for bekæmpelse af ulovlig overførsel af affald – tre hovedhavne som rollemodeller (Antwerpen, Rotterdam, Hamborg)).

Forskningsfinansiering under RP7, som skal medvirke til at forbedre teknologier til at opdage, identificere, opspore og lokalisere ulovlige overførsler, er blevet anvendt til at bestille en undersøgelse, som vil omfatte både teknisk og ikke-teknisk forskning med henblik på at opspore og lokalisere ulovlige overførsler.

9. ÅRLIGT TEMATISK ARRANGEMENT OG SAMORDNING

Kommissionen har forpligtet sig til jævnligt at føre en offentlig drøftelse gennem et årligt tematisk arrangement, der skal skabe opmærksomhed om de udfordringer, der ligger forude, og gøre status over, hvad der er gjort af fremskridt¹⁹.

I 2011 omhandlede det årlige tematiske arrangement udviklingspolitiske aspekter af råstofinitiativet. Konferencen på højt plan mellem Afrika og EU om råstoffer blev afholdt den 26. januar 2012.

Det årlige tematiske arrangement vil i 2013 omhandle det europæiske innovationspartnerskab.

¹⁹ Kommissionen har nedsat en taskforce om råstoffer på tværs af tjenestegrenene med det formål at styre den yderligere gennemførelse af EU's råstofstrategi. Det er i tråd med Parlamentets opfordring i beslutningen af 13.10.2011. Første møde i taskforcen fandt sted den 26. april 2012.